

7 клас (українська література) «Мовно-літературна освітня галузь»

*Методичну розробку підготували
вчителі української мови та літератури
ліцею №10 «Тріумф» м. Бердичева:
Заїка О. В. – спеціаліст другої категорії,
Гончарук Т. В. – спеціаліст першої категорії,
Кобернюк Л. Є. – спеціаліст першої категорії, старший учитель*

Література рідного краю

Тема уроку: «Хай серце обніме любов крилата» (*Огляд життєвого і творчого шляху Наталії Мариняк*)

Мета: опрацювати творчий доробок Наталії Мариняк; розвивати вміння і навички аналізу твору, виразного читання художнього тексту, аргументувати власну точку зору; виховувати естетичний смак, любов до поетичного слова рідного краю.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Форми уроку: повідомлення учнів-«журналістів», виразне читання поезій, аналіз і бесіда, технології «Графічний настрій», «Мікрофон».

Обладнання: карта Житомирської області, виставка книг-збірок, світлини; ілюстрації до творів, презентації учнів.

Перебіг уроку

I. Мотивація навчальної діяльності

Епіграф:

Я народилася з натхнення,
З надії чистої води.
Я прикрашаю сьогодення.
Мій світе, ти мене люби!
Турбуйсь про мене щохвилини,
В обіймах долі бережи,
Поспалюй відчуття провини,
Куди йти далі підкажи?!

Наталія Мариняк

I. Організаційний момент

II. Підготовка до сприймання нового матеріалу. З'ясування емоційної готовності учнів. Технологія «Графічний настрій» (рефлексія).

Вітаю, діти, вас на сьогоднішньому уроці. Наш урок присвячено літературі рідного краю, а саме поетичним творам. Наразі я хочу, щоб ви показали, з яким настроєм прийшли на цей урок. Зазначте за берегами у своїх зошитах рефлексію настрою та підготовки до уроку.

III. Актуалізація опорних знань

- Прочитайте епіграф, як ви розумієте ці рядки?
- Який настрій викликав у вас цей вислів?
- Якою ви уявляєте Наталію Мариняк?

IV. Повідомлення теми та мети уроку

Житомирщина славиться яскравими та талановитими особистостями. Однією з таких постатей є Наталія Мариняк – чудовий педагог, поетеса Бердичівщини, авторка віршів та пісень.

VI. Вивчення нового матеріалу

I група. Журналісти.

1. Інтерв'ю з поетесою.

- **Де ви народилися. Яка перша згадка у вашому житті?**
- *Я народилась у мальовничому містечку Миропіль на Житомирщині на березі річки Случ. Яскравим враженням мого дитинства були бабусині казки та мамині пісні.*
- **Які три події з вашого дитинства вам найчастіше пригадуються?**
- *Свято першого вересня, коли я йшла з великим гарним букетом і одна квітка зламалася. Я дуже плакала. Друга – мій невдалий виступ на сцені. Я дуже низько вклонилася – і у мене злетів бант. Промайнула думка, що більше ніколи не зможу виступати, але потім цей страх пройшов. Третя подія – на мій день народження прийшла перша вчителька та принесла в подарунок набір для шиття. Цей спогад зігріває мене упродовж усього життя.*

- **Ким ви хотіли стати, коли були дитиною?**
- *Я з дитинства мріяла стати лікарем, але обрала дотичну професію - вчителя початкових класів. Ми лікуємо дитячі душі, зцілюємо серця, вчимо милосердю, добру.*
- **Де ви навчалися після школи? Це був ваш свідомий вибір?**
- *Мені допоміг зробити вибір вчитель історії, який помітив мої організаторські здібності, вміння працювати з дітьми. Після відмінного закінчення школи, я вступила до Житомирського педагогічного інституту. За успіхи у навчанні та активну діяльність отримувала підвищену стипендію.*
- **Яким було ваше перше місце роботи?**
- *Перше місце роботи – Миропільська середня школа №1, де я навчалась у 9-10 класі. Наразі працюю в Ліцеї №10 «Тріумф» м. Бердичева.*
- **Що вам найбільше подобається у вашій справі? Назвіть три пункти.**
- *Мені найбільше подобається працювати з дітьми молодшого шкільного віку, які дуже щирі, відкриті. Приносить задоволення робота з колегами та обмін досвідом. Ми змінюємо світ на краще, через те, що постійно розвиваємося.*
- **Якщо б ви могли стати персонажем книги чи фільму, ким би ви стали?**
- *Мені дуже подобається твір Антуана де Сент-Екзюпері «Маленький принц». Я хотіла бути маленькою принцесою, яка вранці встає і прибирає планету, бо планета в тобі. Якщо у тебе світлі помисли, твоя планета чиста й світ навколо світліший. Також мені у цьому творі подобається цитата: «Ти назавжди у відповіді за тих, кого приручив».*
- **Що вас робить щасливою? У чому полягає секрет щасливої людини?**
- *Для мене відчуття щастя – це миті, коли ми зустрічаємося з друзями, коли здорові, комусь потрібні, реалізуємо себе, відчуваємо миті натхнення, закоханості в цей світ. Я щаслива людина, бо маю тих, хто любить мене і кого люблю. Маю коханого чоловіка, донечку, яка є моїм*

продовженням, улюблену роботу й багато захоплень, вірних та щирих друзів.

2. Перегляньте відеоінтерв'ю за покликанням

https://youtu.be/z12qK_OXNBE

II. Група декламатори (знайомство з поезіями)

1. Виразне читання поезій, за допомогою пам'ятки декламатора. Скласти партитуру тексту.

НЕ ПАДАЙ, ДОЛЕ!

Не падай, доле, зіркою в траву,
Щоби скосили разом з бур'янами,
Щоб не топтали, як спориш ногами.
Сльозами не гаси любов живу!
Не падай, доле, на полин гіркий,
Який росте за храмом сиротинно,
Побитий градом буднів безневинно,
Там, де пустир життя проліг сухий.
Не падай, доле, на каміння днів,
Не зрань себе на гранях їх болючих,
На перехрестях з терну неминучих
І неказаних досі слів.
А піснею злети у вись буття,
Наповнись змістом вищим і глибоким,
По вінця обнадіяно-високим,
Щасливим щоб завжди було життя.
Умийсь водою із джерел живих,
Хай серце обніме любов крилата,
Візьми у приклад мудрість всіх святих,
Й твори із буднів неповторне свято!

* * *

Я подякую ранку за свіжість,
За мелодії нових пісень,
За проміння небесну ніжність,
За надію прожити ще день.
Я подякую дню, що минає,
За можливість відчутти буття
І за сонце, що так зігріває.
Тепло полудень мого життя.
Я подякую вечір за втому,
За молитву і книгу в руці,
За вечерю і затишок дому,
Поцілунок доньки на щоці.
Я подякую ночі за тишу
І за безмір одвічний в добі,
І за вірш ще один, що напишу,
І за те, що потрібна тобі.
Я за небо подякую Богу,
За країну душі чарівну
І за світлу до храму дорогу
І за вічну життя таїну.

* * *

Всихає дерево людське правічне —
Під корінь біль підлили знов одвічний.
Кора потріскала від мук, спекотних буднів.
Хтось видряпав на ній хвалу для вищих суддів.
В гілках заплутались дощі, весняні грози,
Вітри неспокою, туман, росинки-сльози.
Лиш крона гордо зеленить земне подвір'я.
Гойдає вітами блакить, своє сузір'я.
Ще квітне сторона одна, а друга в'яне.

Не всохне дерево людське — любов догляне
Полле цілющої води, уміє чисто,
Насипле цвіту навесні рясним намистом,
Так життєдайно підійде —
До віт торкнеться.
Лише любові завдяки нам всім живеться.

III група. Літературознавці

1. Аналіз вірша «Не падай, доле»

2. Бесіда

- Який настрій вірша?
- Хто постає ліричним героєм у поезії?
- На скільки частин можна поділити поезію?

Тема: звернення ліричного героя до долі, з прохання бути схильною до нього, незважаючи на життєві труднощі.

Ідея: уславлення духовних поривань людини, гарної долі на шляху до здійснення мрій.

Основна думка: «Хай серце обніме любов крилата,
Візьми у приклад мудрість всіх святих,
Й твори із буднів неповторне свято!»

Жанр: філософська лірика.

Художні засоби:

епітети: «полин гіркий», «любов живу», «пустир сухий» «джерел живих», «неминучих, неказаних слів», «глибокий зміст»;

метафори: «не падай, доле», «не гаси любов», «пустир проліг», «піснею злети», «наповнився змістом», «серце обніме»;

порівняння: «не топтали, як спориш»; «не падай, доле, зіркою»;

риторичне звертання: «Не падай, доле!»;

риторичні оклики: «Сльозами не гаси любов живу!», «Твори із буднів неповторне свято!».

Авторський неологізм: «змістом обладіяно-високим».

V. Підсумок уроку

1. Творче завдання. Прослухати поезію за QR кодом.

Скласти інформаційне гроно до слів «доля», «щастя», «всесвіт».

2. Метод «Мікрофон»

Учитель.

Повертаючись до епіграфу, я все ж таки хочу почути:

- Якою ви побачили Наталію Мариняк?
- Чи доторкнулась до вашого серця її поезія?

3. Метод «Графічне зображення» (рефлексія)

- Чи здійснилися ваші очікування?
- Який настрій ви маєте на кінець уроку?

Поезія «Усміхнись»

VI. Домашнє завдання

Гадаю, що ви багато дечого зрозуміли і зробите для себе певні висновки. Тому викладіть їх на папері у невеликому домашньому творі-роздумі «Над чим змусила мене задуматися творчість поетеси рідного краю Наталії Мариняк». Зробити ідейно-художній аналіз поезії «У Всесвіті немає таємниць...»

